

A terrorizmus és a migráció viszonya a számok alapján

RITECZ GYÖRGY

Relationship between terrorism and migration based on numbers

Apropos of the terror attacks in Paris (January and November 2015.), Brussel (2016.), Nizza and Germany more and more people think that the terror attacks and the connected risks are the results of the strengthening immigration. We can define the following question. Is there an actual connection or not? Scientific analysis of the data can show the relation between migration and terror attacks which does not correspond with the public opinion.

There is a decline in terror attacks and the number of the migrants in the 1st half of the last quarter of century. Ten years ago something must have happened, because both of the scales started to grow and a double wave, staged growing has developed. The minimum number of terror attacks from 2004 raised progressively until 2008. The number of the migrants started later to grow, in 2005. Until 2012 there was a stagnation in both categories. After that the number of terror attacks started a drastic grow and the growing of the number of the migrants started to grow only after a year. Therefore there is a relation between the changes of the number of the terror attacks and the migration. That means the citizens of developed countries do not have to be frighten from terror attacks, because the migrants are entering their country. Many of them must leave their home country because of the Euro-Atlantic countries generated such a situation in which the terror spread in some countries and their citizens must leave their home.

The study shows the possible role of some factors – like psychological or social psychological ones – in the establishing or culminating of the present situation, e.g terror threats and migration crisis.

A 2015. januári és novemberi párizsi, majd a 2016-os brüsszeli, nizzai és németországi terrortámadások kapcsán egyre többen felvetik, hogy a terrorcselekmények és ezek kockázatának növekedése alapvetően a bevándorlás (migráció) erősödésének köszönhető. Mára egyértelművé vált, hogy a globalizáció¹ legnagyobb biztonsági, rendészeti kihívásai:² a migráció és a terrorizmus.

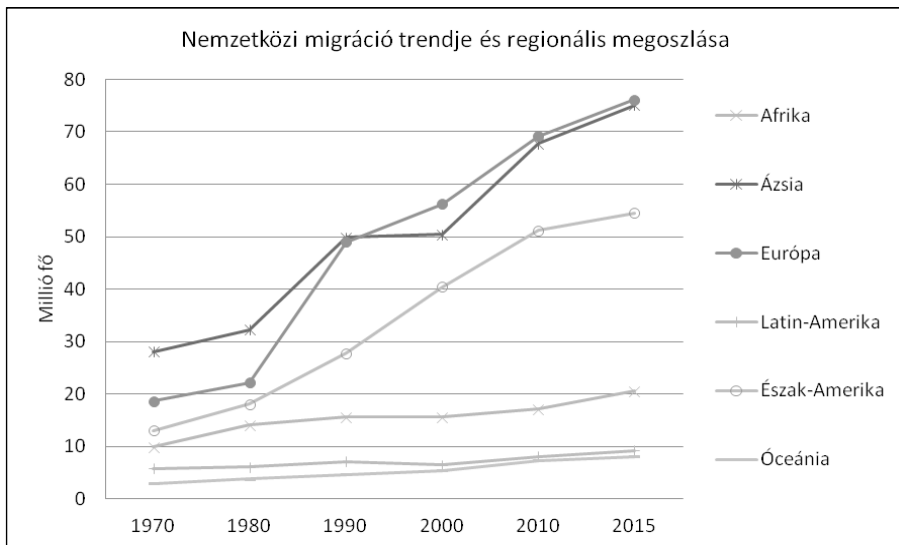
---

1 „A modernkori veszélyek kezelése sokkal nagyobb kihívást jelent a korábbi veszélytényezők kezelésénél, mely alapvetően két okra vezethető vissza, a globalizációra és az információtechnológia rohamos fejlődésére.” Zsigovits László: *Modernkori veszélyek és rendvédelmi robotok*, <http://pecshor.hu/periodika/XVI/zsigovits.pdf> (a letöltés ideje: 2016. 08. 02.), 66. old.

2 Sallai János: *A globalizáció rendészeti kihívásai*, www.pecshor.hu/periodika/XIV/sallai.pdf (a letöltés ideje: 2016. 08. 02.)

Kérdés az, hogy valóban fennáll-e ezen ok-okozati összefüggés? Az objektív megismerés érdekében célszerű a statisztikai adatokat elemezni, ennek segítségével talán némileg árnyalhatók a médiában és a közvéleményben kialakult vélemények. Az adatok tudományos elemzése képes lehet megmutatni a migráció és a terrorcselekmények viszonyrendszerét is, mely nincs teljesen összhangban a közvélekedésben kialakultakkal.

A statisztikai adatok vizsgálata és az ok-okozati összefüggés elemzésének megkezdése előtt nem árt azt sem tudni, hogy a nemzetközi migráció teljesen más nagyságrendű, mint ahogy ezt sokan elképzelik. Már az 1970-es években közel 80 millió volt a migráció, amely viszonylag egyenletes növekedéssel 2015-re már meghaladta a 243 millió nagyságrendet.³ Ennek csak a töredéke az úgynevezett menekült.

1. ábra: A nemzetközi migráció trendje és regionális megoszlása⁴

Azt tudjuk, hogy a nemzetközi migráció értelmezésének egyik kitüntetetten fontos elmélete, a konfliktuselmélet fókuszában a relatíve növekvő populáció létszáma és a relatíve szűkülő, de „legalábbis igazságtalanul elosztott erőforrások közötti ellentmondás”⁵ áll. Ezzel együtt a globális migrációnak csak mintegy 30 százaléka irányul Nyugat-Európa és Észak-Amerika, azaz a fejlett társadalmi, gazdasági térségek irányába. Az elmúlt két-három évtizedben a fejlődő országok között zajló migráció

3 www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates15.shtml

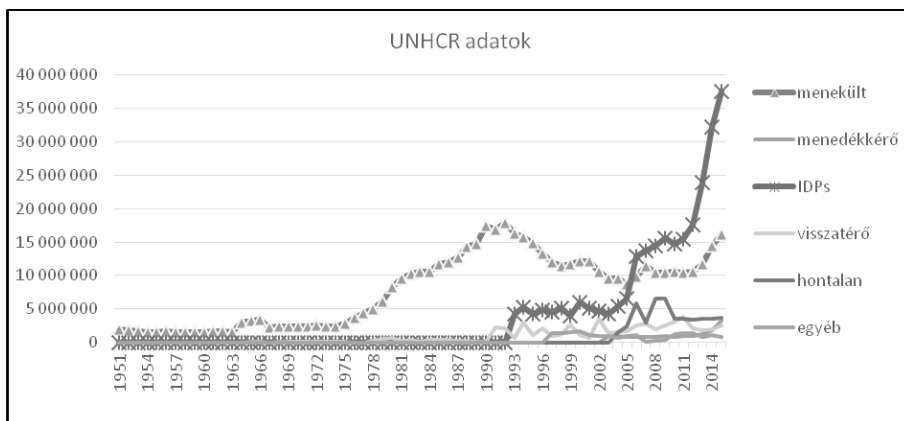
4 Forrás: Pólyi Csaba: *Észak-Amerika a nemzetközi migrációban*. In: Tarrósy István – Glied Viktor – Vörös Zoltán (szerk.): *Migrációs tendenciák napjainkban*. Pécs, IDResearch Kft. – Publikon Kiadó, 2014, 193–220. o. és az ENSZ honlapja, www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates15.shtml alapján szerkesztette a szerző.

5 Szabó A. Ferenc: *A nemzetközi migráció és korunk biztonságpolitikai kihívásai*. Budapest, Zrínyi Kiadó, 2006, 43. o.

nagyságrendje is jelentősen és gyorsan növekedett, amihez többek között a kétpólusú világ megszűnése, a megindult gyors fejlődés, az új piacok megteremtése és a közlekedés forradalma is hozzájárult.⁶

Arról is manapság sokan elfeledkeznek, hogy az ENSZ 1992-ben már 18 millió menekültet tartott nyilván. Ez a szám 2005-ig folyamatosan csökkent, egészen a 8,4 milliós szintre, majd emelkedni kezdett, és 2015 végére már elérte a 16,1 milliós nagyságrendet, de még így is kisebb, mint amekkorá két évtizede volt. Ilyen módon álságosnak tűnnek a „megtelt Európa” címkéjű megjegyzések, és azt is látni kell, hogy az elmúlt évtizedekben Európa minden egyes évben szinte „feltűnés nélkül”, zökkenőmentesen befogadott 2-3 millió menekültet. Ezenkívül még évente közel félmillió illegális migráns is érkezett,⁷ és az európai országok ezt nemcsak elviselték, de előnyeiket is élvezték.⁸

Mindenesetre az tagadhatatlan, hogy olyan intenzitású és megjelenési módú migrációs hullámra, mint ami a 2014–2015-ös évben kialakult, nemigen emlékszik senki.

2. ábra: A menekültek számának alakulása 1951 és 2015 között⁹

A közbeszédben a menekültek (bevándorlók) kifejezést alkalmazzák az EU-ba érkező migránsokra, pedig nem mindegy, milyen fogalmakat, kijelentéseket használunk, mert más-más tevékenységek, okok állnak mögötte, de főleg mert teljesen eltérő jogkövetkezményeket hordoznak magukban.

6 Keserű Dávid – Glied Viktor: *Migrációs tendenciák, kihívások és az erre adott szakpolitikai válaszok az Európai Unióban*. http://idresearch.hu/userfiles/File/eia/III_06_keseru_glied.pdf (a letöltés ideje: 2016. 08. 02.)

7 Egy kicsit árnyalja a képet, hogy 2015-ben 1,8 millió migráns érkezett illegálisan az EU országaiba a Frontex – az Európai Unió külső határainak ellenőrzésének gyakorlati együttműködéséért felelős ügynökség – adatai szerint.

8 Sajnos ennek kifejtésére terjedelmi okok miatt nem vállalkozhatom.

9 Az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR) adatbázisa alapján a szerző által szerkesztett ábra.

A 2. ábrán jól érzékelhető, hogy az elmúlt években nem is a menekültek, de még nem is a menedékkérők száma nőtt meg drasztikusan, hanem az ún. belső menekülteké (IDPs). A menekültek száma az elmúlt tíz évben a 8,5 millióról megduplázódott, és 2015-ben már több mint 16 millió menekültet tartottak nyilván. Viszont az igazi emelkedést és a drasztikus növekedést a *belső menekülők* számának exponenciális megemelkedése okozta, mivel egy évtizede még „csak” négy millióan tartoztak ebbe a csoportba, de 2015-ben már 37,5 millióan voltak kénytelenek hazájukon belül menekülni. (Ez több mint a duplája a regisztrált menekültek számának.) Ezenkívül ebben az évben további 3,2 millióan kérvényezték a nemzetközi menekült státuszt, 2,5 millió főt igyekeztek visszaintegrálni a menekülésük után, 3,7 millióan viszont hontalanul kénytelenek élni, míg az ún. egyéb kategóriába is 870 ezer ember tartozott. Mindezek együtt adják ki a 63,9 millió menekülni kényszerülőt,¹⁰ akiket menedékre szorulóként regisztrál az ENSZ erre szakosodott szervezete. Tehát célszerű a fogalmakat némileg tisztázni.

A leggyakrabban használt kifejezés a *menekült*¹¹ (refugees), „aki faji, vallási okok, nemzeti hovatartozása, illetve meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása vagy politikai meggyőződése miatti üldözéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja vagy az üldözéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni; vagy aki állampolgársággal nem rendelkezik és korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül tartózkodva ilyen események következtében nem tud vagy az üldöztetéstől való félelmében nem akar oda visszatérni”.¹² Tehát a menekültnek a konvenció által elismert (státuszt megkapott) menekültet nevezhetjük, ezért is nevezik néha ezt a csoportot „konvenciók menekültnek”.¹³

Miután a menekültek definícióját tisztáztuk, nézzük a részleteket. A *menedékkérők* (asylum seekers) azok, akik nemzetközi védelemre vonatkozó igényüket benyújtották, és akiknek menekültstátuszáról még nem született hivatalos döntés, függetlenül attól, hogy azt mikor nyújtották be.¹⁴

Az államhatárok átlépése is egy másik megnevezést indukál, így beszélhetünk *nemzetközi migránsról* (international migrant), aki átlépett legalább egy államhatárt a migrálása közben, és beszélhetünk ún. *belső menekülőkről* (internally displaced persons, IDPs), akik viszont a származási országukon belül igyekeznek menedéket találni természeti vagy társadalmi katasztrófák elől.¹⁵

10 Az UNHCR Global Trends forced displacement 2015, 1. melléklet részletes adatai alapján.

11 A genfi egyezmény I. a.) cikke szerint.

12 Megjegyzendő, hogy az UNHCR statisztikáiban a Genfi Konvenciót kiegészítő 1967. évi kiegészítő jegyzőkönyvet és a 1969. OAU Konvenciót is figyelembe veszik.

13 Mindenképpen szükségszerű megjegyezni, hogy megítélésem szerint a menekült fogalma mára elavult. Kifejtését lásd: Ritecz György – Sallai János: *A migráció trendjei, okai és kezelésének lehetősége*. Budaörs, Hanns Seidel Alapítvány, 2015, 15–17. o.

14 Az UNHCR megfogalmazása a szerző fordításában.

15 Az UNHCR ezt részletesebben – nyolc sorban – taglalja.

Visszatérőknek (returnees) tekinthetők azok az egykori menekültek és IDP-k, akik visszatértek a származási országukba, illetve lakhelyükre (szokásos tartózkodási helyükre) spontán vagy szervezett formában, de még nem teljesen integrálódtak, és még élvezik UNHCR segítségét, támogató tevékenységét.¹⁶

Közismert fogalom még a *hontalan* (stateless person), amit nem szabad összekeverni a menekülttel. A hontalan nem esik a Genfi Egyezmény oltalma alá, nem rendelkezik semelyik állam állampolgárságával, hazáját általában nem üldöztetés miatt hagyta el.¹⁷

Egyéb kategóriába tartoznak azok a személyek, akik nem esnek közvetlenül a fenti csoportok egyikébe sem, de akikre kiterjed az UNHCR védelme és/vagy segítő tevékenysége, humanitárius vagy egyéb különleges indokok alapján.¹⁸

Mindenképpen szükségesnek tartom egy új fogalom bevezetését, mert ennek hiánya sok esetben okoz félreértéseket. A *menekülők*¹⁹ egy gyűjtőfogalom, mely magában foglalja magát a menekülteket, de azokat is, akik menekülni kényszerültek, és már benyújtották menedék iránti kérelmüket, ám azt még nem bírálták el. Ugyancsak ebbe a fogalomkörbe tartoznak azok, akik menekülni kényszerültek, de az országuk (származási vagy tartózkodási) határain belül keresnek menedéket (belső menekülő, IDP-k), a hontalanok, akik az ENSZ védelmét/segítségét élvezik, a visszatérő menekültek és/vagy belső menekülők, akiknek még nem fejeződött be a visszaintegrálásuk, valamint az UNHCR egyéb kategóriájába soroltak. Vagyis a 2. ábrán megjelenített valamennyi kategória együttese a menekülők fogalomköre.

Talán a részletesebb elemzés előtt érdemes megtekinteni a terrorcselekmények számának alakulásának hosszú távú trendjét is.

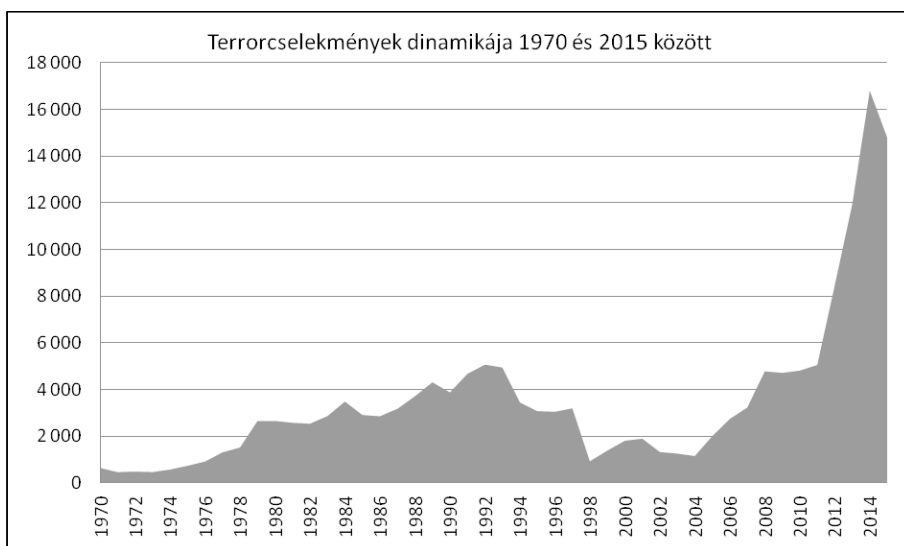
---

16 Az UNHCR „returned refugees” és „returned IDPs” definícióinak felhasználásával a szerző által alkotott fogalom.

17 Az UNHCR statisztikájában csak azok jelennek meg, akik UNHCR hontalan mandátummal rendelkeznek.

18 Az UNHCR „others of concern” definíciójának felhasználásával a szerző alkotta fogalom.

19 A szerző által készített meghatározás. Az UNHCR megfogalmazása szerint: forcibly displaced: menekülni kényszerülő (a szerző fordítása), az egyszerűbb szóhasználat miatt javaslom a „menekülő” kifejezés alkalmazását.

3. ábra: A terrorcselekmények dinamikája 1970 és 2015 között²⁰

Meg kell jegyeznünk, hogy a terrorcselekményeknél a főleg a nemzetközi összevetést lehetővé tevő, illetve globális szintű adatok, adatbázisok száma igen szűkös.²¹ Tekintettel arra, hogy jelen esetben alapvetően a tendenciát, illetve a nagyságrendet kívánjuk vizsgálni, ezért a leghosszabb időintervallumot feldolgozó adatbázist, a Global Terrorism Database-t (GTD)²² célszerű felhasználni.

A grafikonból jól érzékelhető, hogy a hidegháború időszakában évről évre egyre több terrorcselekmény történt (az évi néhány százastól az ötezres szintre nőtt), egészen a szocialista világrendszer összeomlásáig. Majd tizenöt év csökkenés után (melynek mélypontja 2004 volt 1159 terrorcselekménnyel) ismét, de már gyorsabban (hét év alatt,²³ 2011-re) elérte az ötezres szintet. Ezután szinte „robbanásszerű” ugrás történt, így 2013-ban 11 952, 2014-ben pedig már 16 818 terrorcselekményt regisztráltak világszerte. 2015-ben viszont a globálisan elkövetett terrorcselekmények száma 14 808-ra, vagyis közel 12%-al csökkent, ahogy a terrorcselekmény következtében meghaltak száma is 11,7%-al csökkent a korábbi évhez képest.

A mostani migrációs hullám okait sokan sokféleképpen magyarázzák, de alapvetően a már régebb óta ismert és az általános migrációs okokat (pull-push tényezők)

20 A Global Terrorism Database adatbázisa alapján a szerző által szerkesztett ábra.

21 A problémát jól érzékelteti és dolgozza fel Tóth Péter: A terrorfenyegetettségéről a számok tükrében. *Nemzet és Biztonság*, 2011. szeptember, 83–92. o.

22 www.start.umd.edu/data-tools/global-terrorism-database-gtd (a letöltés ideje: 2012 és 2016 között időszakonként)

23 Harmadannyi idő alatt, mint korábban.

említik.²⁴ A legtöbben az Iszlám Állam (ISIS) létrejöttét és a kormányerők (szír, illetve iraki), valamint támogatóik tevékenységét, továbbá a lakosság elleni brutális terrorcselekményeket látják a menekülthullám elindulásának okai közt. Ha pusztán ez lenne a kiváltó ok, akkor lényegében csak szíriai és iraki menekültek „rohanták” volna meg Európát, és csak 2014 második felétől indultak volna el. Nézzük meg, tényleg így van-e ez!

4. ábra: A menekültek és a terrorcselekmények száma²⁵

Ahhoz, hogy megvizsgálhassuk, van-e összefüggés a menekültek számának alakulása²⁶ és a terrorcselekmények elkövetése (mennyiségi változása) között, először a trendeket célszerű elemezni.²⁷ Az elmúlt negyedszázadban – a 4. ábrán láthatóan – az első másfél évtizedben csökkenő trend érzékelhető mind a terrorcselekmények, mind a menekültek számában. Mondhatnánk (legalábbis ebből a szempontból) egy egyre békésebb világban egyre kevesebb embernek kellett elmenekülnie otthonából és hazájából. Ez utóbbi kitével ezért kellett megtennem, mert az elemzett UNHCR-adatok nem foglalják magukba az ún. belső menekülteket (IDPs), vagyis azokat, akik saját országukon belül igyekeztek menedéket találni (lásd 2. ábra). Pedig ezek száma a hazájukból elmenekülteknek több mint kétszerese.

24 *Az Európába irányuló és 2015-től felgyorsult migráció tényezői, irányai és kilátásai.* A Magyar Tudományos Akadémia Migrációs Munkacsoportjának elemzése. Szerkesztette: Csuka Gyöngyi és Török Ádám. Budapest, MTA, 2015.

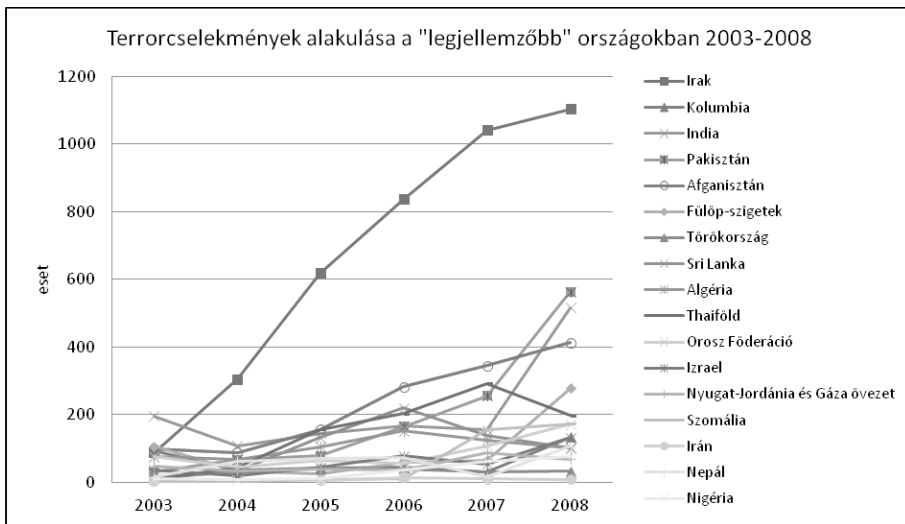
25 Az UNHCR és a GTD adatainak felhasználásával a szerző által készített ábra.

26 Menekülthullámok korábban is voltak. Például az 1946–1947-es évek fordulóján, a magyar–csehszlovák államhatáron kialakult menekültügyi válsághelyzetet mutatja be publikációjában Fórizs Sándor: Menekültügyi válsághelyzet 1947-ben. *Belügyi Szemle*, 2015/2., 149–163. o.

27 Annak ellenére, hogy az IDP-k száma növekedett drasztikusan, mégsem ezeket az adatokat elemezzük itt, mivel most kizárólag az EU területére irányuló, illetve bejutó menekülteket (státuszt kapottakat) vizsgáljuk, mivel az IDP-k természetükből adódóan nem jutnak el más országok területére, illetve e tanulmány a menekültek és a terrorizmus összefüggésének vizsgálatát tűzte célul. Ezzel együtt az IDP-k drasztikus növekedése is „megérne egy misét”, külön kutatást.

De visszatérve a trendekre: láthatjuk, hogy kb. tíz évvel ezelőtt történhetett valami, mert mind a két számsor emelkedni kezdett. A terrorcselekmények száma a 2004-es minimumról 2008-ig fokozatosan emelkedett. A menekültek száma egyfajta „fáziskéséssel” 2005-től kezdett nőni, de csak 2007-ig, majd stagnált egészen 2012-ig. A stagnálási fázis jól érzékelhető a terrorcselekmények számában is, itt 2008 és 2011 közöttre tehető ez az időszak. Majd 2012-től drasztikus emelkedést láthatunk a terrorcselekmények, míg a menekültek számában ismét egy évvel később jelentős növekedés érzékelhető. Ez alapján azt mondhatnánk, hogy látszik összefüggés a terrorcselekmények és a menekültek számának változása között. Logikusan 2004-től, amikor egyre kevésbé lett biztonságos az élet (bizonyos helyeken, de erre még visszatérünk), és amikor látszott, hogy ez nem is lesz jobb, sokan elindultak biztonságosabb helyet keresni maguknak. Ez indokolja a „fáziskésést” is. A logika 2008-ban némileg megtörik, mert a menekültek száma visszaesik (igaz, csak minimálisan), miközben a terrorcselekmények száma továbbra is növekszik.

A stagnáláson szerintem nincs mit magyarázni, az egyértelmű. Ahogy az is, hogy a 2011 utáni terrorcselekmények drasztikus elszaporodásának logikus következménye lehetett a menekültek számának megemelkedése. De hogy ez tényleg ennyire triviális, azt csak akkor állíthatjuk, ha a terrorcselekmények helyszíne és a menekülők származási helye egybeesik.²⁸

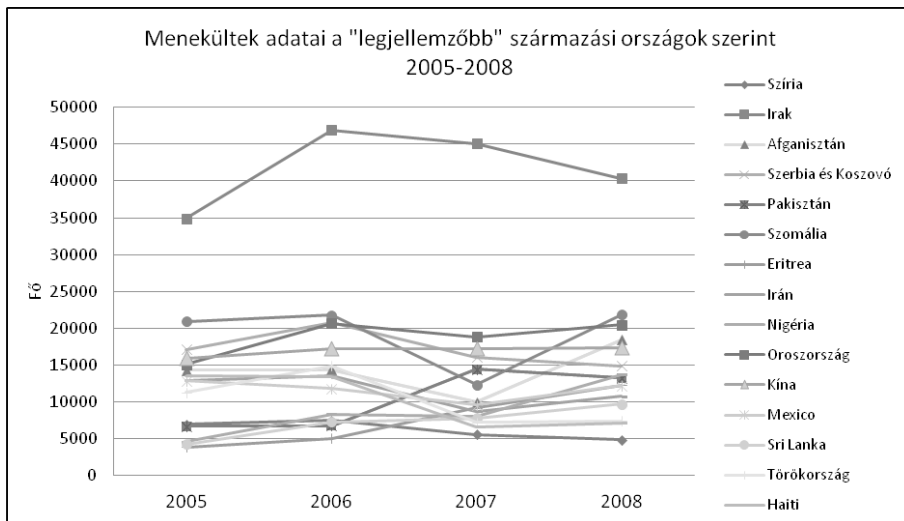
5. ábra: A terrorcselekmények alakulása a „legjellemzőbb” országokban” 2003 és 2008 között²⁹

28 Annak ellenére, hogy jelenleg az IDP-eket nem vizsgáljuk, megemlítendő, hogy a „kettős” hullám esetükben is megjelenik, és időben is egybeesik a menekültekével. Nem véletlenül...

29 A GTD adatainak felhasználásával a szerző által készített ábra.

Nehéz volt olyan grafikont szerkeszteni, ami tényleg megmutatja a 2004 és 2008 közötti terrorcselekmények dinamikájának jellemzőit. Így végül is 17 ország adatait tüntettem fel (5. ábra), mivel a vizsgált időszakban ezekben fordult elő az évi százas terrorcselekmény-nagyságrendet meghaladó adat, illetve esetükben érzékelhető az emelkedő trend. A 2003-as adatot is ábrázoltam, éppen azért, hogy látható legyen a 2004-es „mélypont” is. Ez utóbbi alapvetően India 2003-as kiemelkedő adatából is eredt, majd utána csökkenés, stagnálás jelentkezett, de 2008-ban a világon elkövetett terrorcselekmények sorrendjében India már a harmadik helyen volt. Ez viszont el kell gondolkodtasson bennünket arról, hogy itt Európában mennyire is vagyunk tisztában a terrorcselekmények számával, helyszíneivel. A lényeg jól látható a grafikonon, hogy a 2004 és 2008 közötti időszakban jelentkező terrorcselekmény növekedés zömében az Irakban elkövetett cselekményekből eredt. Ez kitűnik abból is, hogy 2005 és 2007 között az összes elkövetett terrorcselekmény 30-32%-át itt valósították meg. Ezt egészítették ki 2005-től növekvő mértékben az afganisztáni, illetve 2007–2008-ban az emelkedő pakisztáni elkövetések. (Valamint a már említett, emelkedő indiai trend.)

6. ábra: A menekültek száma a legjellemzőbb kibocsátó országok szerint³⁰

Sajnos a menekültek adatainak³¹ illusztrálásához is csak egy szinte átláthatatlan grafikont (6. ábra) tudtam készíteni. Itt 15 országból áll a „legjellemzőbb” származási országok listája, vagyis amelyek a legtöbb menekültet bocsájtották ki ebben az időszakban a fejlett országokba. Annyiban mindenesetre szemléletes a grafikon, hogy míg a világ összes menekültjeinek adatai ezen időszakban emelkedtek, addig a legnagyobb

30 Az UNHCR-nek a 44 iparilag fejlett országra kiterjedő menekültadatainak felhasználásával a szerző által készített ábra.

31 TOP 10-es adatok alapján.

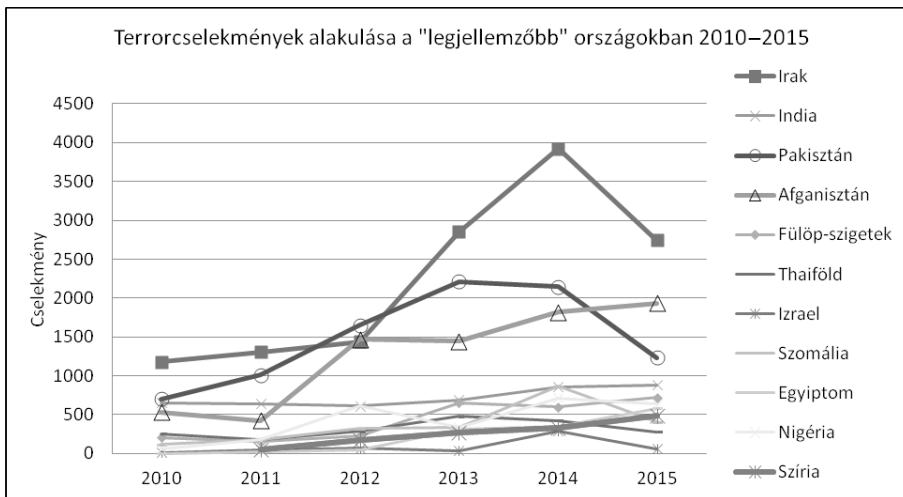
kibocsájtó országokból lényegében évről évre közel azonos nagyságrendű menekülő távozott. Kivéve Irakot, mely szinte más dimenzióban található, de az emelkedés még itt is csak az időszak elejére jellemző. A fejlett ipari országokba érkező menekülteken belül az irakiak aránya ezen időszakon belül az összes adat 5%-áról nőtt meg 11,1%-ra. Meg kell azért említeni Pakisztánt, ahonnan ezen időszakban az évi 6,8 ezerről 13 ezerre emelkedett a menekülők száma, illetve Afganisztánt, ahonnan 14 ezerről 18 ezerre nőtt az évente elmenekülők száma.

A részadatokból jól érzékelhető, hogy teljes korreláció nem mutatható ki³² a terrorcselekmények és a menekültek között, de a változások dinamikája igazán három országhoz (ezen belül is igazán Irakhoz) köthető. Vagyis *Irakban, Afganisztánban és Pakisztánban nőtt meg a terrorcselekmények száma, és ennek következtében menekülők ezrei hagyták el ezt a három országot.* Jól érzékelteti ennek a térségnek a kiemelkedő szerepét az is, hogy a három országban elkövetett terrorcselekmények számáránya (a világban elkövetett – GTD-ben regisztrált – összes cselekményhez képest) ekkor ugrott meg *17-ről 51%-ra.* Vagyis 2007-ben a világban elkövetett minden terrorcselekmény felét e három országban élőknek kellett elszenvednie! Ugyanezen időszakban, ugyancsak ebből a három országból a menekülők aránya (az iparilag fejlett 44 országba menekülők összes számához képest) *6,9%-ról emelkedett 24,3%-ra.* Ami azért azt mutatja, hogy mégiscsak *a terrorcselekmények az egyik legnagyobb motiválói a migrációnak* ebben az időszakban. Ezzel együtt talán érdemes leírni, mi is történt ezekben az országokban ekkoriban.

Köztudott, hogy a 2001. szeptember 11-i terrortámadásokat követően az Egyesült Államok „háborút hirdetett” a terrorral szemben. Ennek szellemében szövetségeseivel lerohanta előbb Afganisztánt, majd Irakot. Az afganisztáni tálibok és az al-Káida erőinek jelentős része átmenekült a szomszédos Pakisztánba. Pár évvel később, mikor a megtámadott erőknek sikerült kicsit összerendezni soraikat – és a megszálló, „felszabadító” erők aktivitása csökkent –, ellentámadást indítottak. Ez látható 2004-től a terrorcselekmények statisztikáiban, majd a menekültek adataiban is.

2009-től viszont új elnöke lett az USA-nak, aki kicsit más módszereket igyekezett keresni a terror elleni küzdelemben. Obama elnök lényegében abbahagyta a háborút, és megkezdte a kivonulást Irakból, majd Afganisztánból is. Meglátásom szerint ezt tükrözi a stagnáló időszak a terrorcselekmények és a menekültstatisztikákban egyaránt. Aztán jött 2011, az ún. „arab tavasz”... De erről lássuk a statisztikákat!

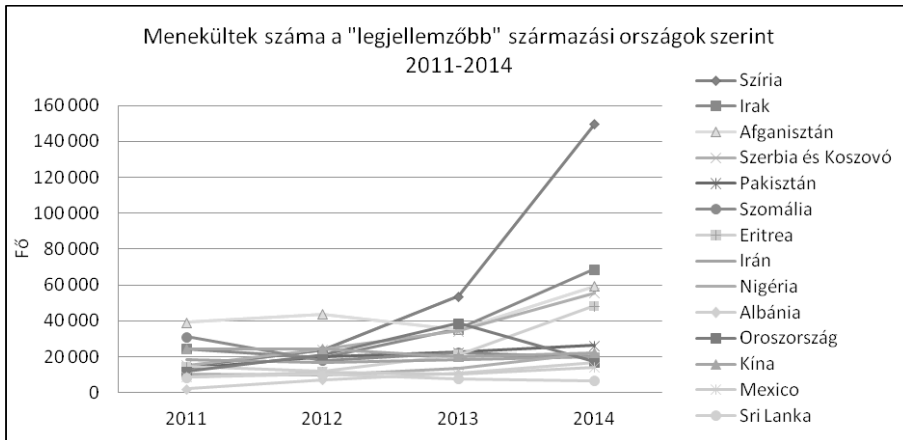
32 Akkor lehetne kijelenteni az egyértelmű összefüggést, ha minden országban, ahol nőtt a terrorfenyegetettség, növekedne a menekülők száma is, de ez nem így van. Jól jelzi ezt India esete, ahol magas a terrorcselekmények száma, a nemzetközi statisztikákban regisztrált menekültek száma viszont elenyésző. Megjegyzendő még, hogy a két vizsgált 17-15 országból átfedés jelentkezik (a három kiemelten túl) Törökország, Srí Lanka, Oroszország, Irán és Nigéria esetében is, de ezek elemzésére területi korlátok miatt nem térhetünk ki.

7. ábra: A terrorcselekmények száma a leginkább érintett országokban, 2010–2015³³

Maga az „arab tavasz” a statisztikai adatok (7. ábra) szerint jelentős számú terrorcselekménnyel nem járt, sőt Észak-Afrika és Közel-Kelet országai közül a TOP 10-be csak Egyiptom és Izrael került be. A 2012 utáni drasztikus megugrás igazán a már ismert „hármast”, *Iraknak, Afganisztánnak és Pakisztánnak* „köszönhető”. A világon regisztrált összes terrorcselekmény több mint fele (50-54,5%) ebben a három országban történt az elmúlt években. Igaz, ez idő alatt Szíriában is tízszeresére nőtt a terrorcselekmények száma (49-ről 485-ra), de ez még mindig „csak” töredéke az irakiak által elszenvedett cselekményeknek. Érdekes megfigyelni, hogy a 2014-es adatokhoz képest Irakban és Pakisztánban is jelentősen (30, illetve 42,4%-al) csökkent az elkövetett terrorcselekmények száma 2015-ben. Ami remélhetőleg trendtörést is jelent, az okok mélyebb elemzésére idő hiányában és terjedelmi okokból (illetve mivel nem ez a fő témánk) nem térünk ki.

33 A GTD adatainak felhasználásával a szerző által készített ábra.

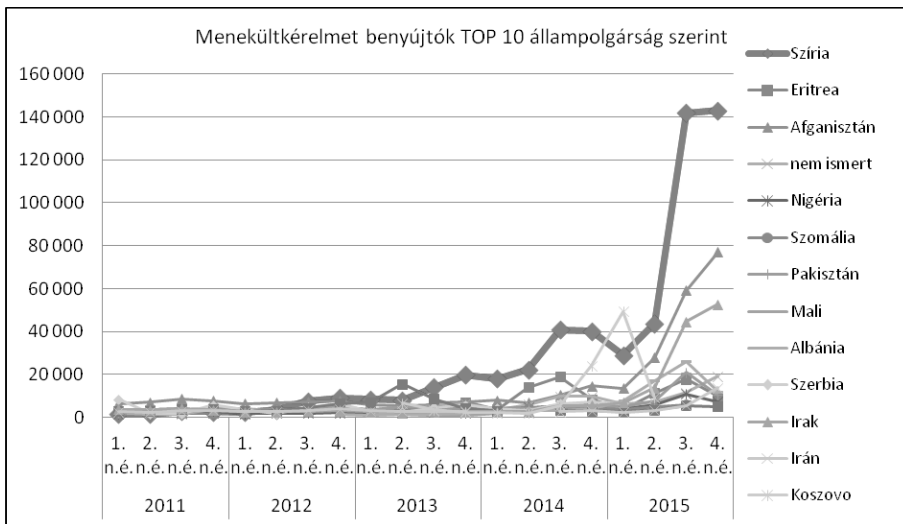

8. ábra: A menekültek száma a legnagyobb kibocsájtó országok szerint, 2011–2014³⁴

A másodiknak tekinthető nagy migrációs hullám „származási” országai igencsak más képet mutatnak (8. ábra), mint akár az első hullám, akár a terrorcselekményekben érintettek köre. Legfőképpen azért, mert Irak „dominanciája” itt nem jelentkezik, másrészt viszont az eddig a statisztikákban nemigen jelentkező *Szíria* kiemelkedése és növekedési dinamikája vált meghatározóvá. A Szíriából menekülők aránya az összes³⁵ menekült 3,4%-áról 17,8%-ra emelkedett 2011-től 2014-ig. Eközben azért a növekedés a „nagy hármasnak” (Irak, Afganisztán, Pakisztán) is köszönhető, mivel a globálisan megduplázódó menekültek között is „sikerült” az összes menekült 18,1%-áról 19,3%-ra növekedniük. Vagyis az elmúlt években a fejlett országokba irányuló menekültek közel fele Szíriából és az ismert három országból érkezett. Sőt, a részadatok ismeretében kijelenthető, hogy 2015-ben ez az arány még tovább növekedhetett. Megemlítendő még, hogy e négy országon túl Szomália és Nigéria is szerepel a terrorcselekmények és a menekültek listájának TOP 10-ében.

34 Az UNHCR-nek a 44 iparilag fejlett országra kiterjedő menekültadatainak felhasználásával a szerző által készített ábra. Sajnálatos módon a tanulmány összeállításáig még nem jelent meg a 2015-ről szóló *UNHCR Asylum Trends 2015 levels and Trends in Industrialized Countries* kiadvány, így az ábra a korábbi kiadványok alapján készült.

35 A 44 iparilag fejlett országba regisztrált menekültek számát tekintve.

9. ábra: A legtöbb menekültkérelmet benyújtók állampolgárság szerinti megoszlása 2011–2015 között³⁶

Ahhoz, hogy a menekültügyi szempontból extrém 2015-ös év migrációs, menekültadatait is érzékeltetni tudjuk, az igazán autentikus Frontex³⁷ adatait vettük alapul (9. ábra). Itt is – ahogy az UNHCR adataiban – jól érzékelhető a szíriai menekülők dominanciája,³⁸ valamint a „szokásos” hármas (Afganisztán, Irak, Pakisztán³⁹) meghatározó jellege. Az összes benyújtott menekültkérelmek 69,85%-a e négy ország állampolgáraihoz köthető. A még nem publikált 2016 év eleji⁴⁰ Frontex-adatok azt jelzik: a közép-mediterrán térségben hasonló trend és nagyságrend alakult ki, mint 2015-ben. Vagyis az év első felében egyfajta folyamatos növekedés mellett az első félévben összesen közel 70 ezer irreguláris migránst (ez közel 4%-kal kisebb érték, mint egy évvel korábban) tartóztattak fel az olasz és a máltai tengeri határokon és a nemzetközi vizeken. A kelet-mediterrán térségben, vagyis a görög szigeteken viszont az első félévben a tavalyi adatok több mint duplája (közel 160 ezer fő) jelentkezett, de ez a januári, februári dömpingnek tudható be. Ekkor voltak olyan hetek, amikor 20 ezer irreguláris migráns érkezett „schengeni földre”. *Április eleje óta*⁴¹ viszont szinte senki, hetente csak egynéhány száz fő próbál Görögországon keresztül menedéket találni. Tehát a sokrétű kölcsönhatások és intézkedések (pl. a terrorcselekmények számának csökkenése, az

36 A Frontex negyedéves jelentései alapján szerkesztette a szerző.

37 Az Európai Unió külső határainak ellenőrzésének gyakorlati együttműködéséért felelős ügynökség.

38 2015 harmadik és negyedik negyedévében külön is több mint 140 ezer szír állampolgár kért menedéket valamelyik EU-tagállamban, annyian, mint az egész 2014-es évben.

39 Igaz, hogy 2015 negyedik negyedévében az előző felére (20 888-ról 10 298-ra) csökkent a pakisztániak által benyújtott kérelmek száma.

40 A EPN Triton 2016 és EPN Posseidon 2016 akciók júliusig készült kétheti (nem publikus) jelentések alapján.

41 Az EU–Törökország megállapodás a migrációs válság kezelésére 2016. március 18-án született meg.

ISIS visszaszorulása, a kerítések, a tolonc-megállapodások, a török–EU megállapodás, a tömegtájékoztatás hatása, az idegengyűlölet erősödése az EU-tagállamokban stb.) eredményeként, ezek hatására csökkenő trend látszik az illegális migrációban is.

Többen felvetik, hogy a menekülők miért nem a szomszédos országok valamelyikébe, a saját kultúrájukhoz, vallásukhoz közelebb álló államokban keresnek menedéket. A számok ebben az esetben is azt jelzik, hogy a kérdezők alulinformáltak vagy nem akarják tudomásul venni a tényeket. Ugyanis a menekülők – ahogy logikus – lehetőleg hazájukon belül maradnak, ezt jelzi az IDP-k magas száma és trendje (lásd: 2. ábra), illetve ha rákényszerülnek, csak a szomszédos államok valamelyikébe menekülnek, és reménykednek, hogy hamarosan hazatérhetnek. Ezt jelzi például, hogy a 11,7 milliónyi menekülni kényszerülő szíriai közül „csak” 4,9 millióan menekültek külföldre, és ezek közül is a többség a szomszédos országokban lelt menedéket. Ebből adódik, hogy a 75 millió lakosú Törökország 2,5 millió⁴² menekültet lát el, miközben a közel hétszer annyi lakossal (508 millió) rendelkező és nagyságrendekkel nagyobb gazdasági lehetőségekkel és potenciállal rendelkező EU csak 72%-al több menekültet (4,3 millió) fogadott be. Nem is beszélve a 4,4 millió lakosú Libanonról, amely 1,1 millió embernek nyújt menedéket, de Jordánia is 664 ezer menekültet⁴³ fogadott be. Ugyanezen okok miatt került a legnagyobb befogadó országok közé Pakisztán, mely 1,6 millió, Irán 1 millió, de még Etiópia is 736 ezer menekültet lát el. *A regisztrált menekültek 86%-át a fejlődő államok valamelyike fogadta be.*⁴⁴

Talán itt kell megemlíteni: beláthatnánk, hogy a régi elv, mely szerint „az ellenségem ellensége a barátom”, nem biztos, hogy mindig helytálló. Ugyanis ezen elv alapján kezdte támogatni az USA az afganisztáni ellenzéket a szovjet megszállás idején, majd ebből nőtt ki az al-Káida. Az „arab tavaszt” követően – mivel az ellenzék nem tudta megbuktatni Asszad szír elnököt – ismét nyugati támogatás érkezett, ennek lett „gyümölcse” az ISIS.⁴⁵ Szomáliában már 1993-ban pórul jártak az amerikai fegyveres erők, amikor odamentek „rendet tenni”.⁴⁶ Nigériában pedig ott a Boko Haram, melyet annak idején az al-Káida képzett ki és finanszírozott, most pedig hűséget fogadott az ISIS-nek. A kérdés, hogy ebből milyen következtetést vonhatunk le a kauzalitást illetően.

A statisztikák alapján talán kijelenthető, hogy a terrorcselekmények jelentős részben (főleg az ismert hármass adatai alapján) hozzájárulnak, hogy egyes országokból menekülni kelljen az embereknek. De azt is látni kell, hogy más (pull-push) tényezők is közrehathatnak,⁴⁷ mivel számos ország esetében a magas terrorfenyegetettség sem

42 UNHCR: *Global Trends forced displacement in 2015*, p. 3.

43 Ezek zöme szír menekült.

44 UNHCR: *Global Trends forced displacement in 2015*, p. 2.

45 Megjegyzendő, hogy Szíriában – ahogy Afganisztánban is – az ISIS és az al-Káida mellett tucatnyi terrorista és szélsőséges szervezet működik.

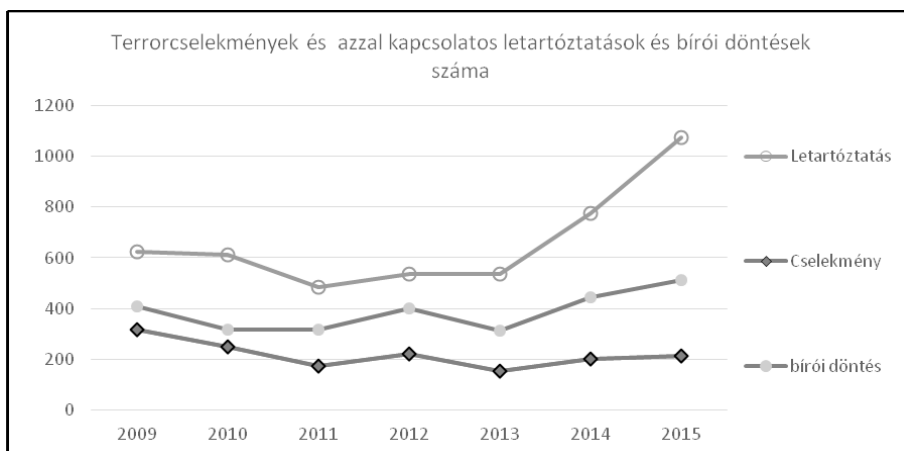
46 http://navyseals.hu/tortenelem/szomalia/a_mogadishui_csata.html

47 A részleteket lásd: Ritecz György: *A tömeges migráció és/vagy népvándorlás ürügyén – A kialakult tömeges migráció katalizátorai*. In: Deák József – Gaál Gyula – Sallai János (szerk.): *A toll sokszor erősebb, mint a kard*. Budapest, NKE Szolgáltató Nonprofit Kft., 2016, 174–189. o.

indukál (statistikailag érzékelhető) menekülést (pl. India, Fülöp-szigetek), míg más-
hol magas menekülési arány tapasztalható annak ellenére, hogy az adott országban
regisztrált terrorcselekmények száma⁴⁸ nem olyan kiemelkedő (pl. Eritrea, Koszovó).

Maslow óta tudjuk, hogy az ember cselekedeteit a szükségletei motiválják, de hogy
a szükséglet kielégítésének útját, módját mi minden befolyásolhatja, azt a vizsgálatunk
tárgyát képező „extrém” migrációs hullámban érintetteknel tovább kellene elemezni.

Azt megvizsgálni, hogyan változott a terrorfenyegetettség az EU-ban az elmúlt
években, talán úgy a legautentikusabb, ha az Europol terrorizmussal kapcsolatos je-
lentéseit⁴⁹ vesszük elő.

10. ábra: A terrorcselekmények, az ezekkel kapcsolatos letartóztatások és bírói döntések száma⁵⁰

Ha megnézzük, hogy az elmúlt hét évben az Europol ismeretei szerint hány terror-
cselekmény történt az unió országaiban, és ezek száma hogyan alakul, egyértelműen
láthatjuk a csökkenő trendet (10. ábra), vagyis a 2009-es 316 terrorcselekmény helyett
2014-ben már „csak” ennek a kétharmadát (201) követték el. Sőt a letartóztatások
száma is csökkenő tendenciát jelzett 2013-ig, aztán 2014-ben ez a szám 774, majd
2015-ben már 1077, amely meghaladott minden korábbi adatot. Bár ehhez hozzá kell
tenni, hogy ezek nem a bizonyított esetek miatti elítélések, hanem csak valamilyen
– remélhetőleg megalapozott – gyanú alapján történt letartóztatást takarnak. A téma

48 Itt meg kell jegyezni, hogy a terrorcselekmények statisztikáinak megbízhatósága, pontossága néha
kérdéses lehet. Ugyanis a terrorizmus kutatása és adatai igencsak „megismerési akadályokkal”
terheltek... Lásd: Bakóczy Antal: Megismerési akadályok a terrorizmus kutatásában. *Belügyi Szemle*,
2015/7–8. 88–105. o.

49 Europol *TE-SAT European Union Terrorism Situation and Trend Report 2009-től 2016-ig* terjedő
kiadványai alapján, www.europol.europa.eu/latest_publications/37 (a letöltés ideje: 2012 és 2016
július között évente).

50 Az Europol *TE-SAT European Union Terrorism Situation and Trend Report 2009-től 2016-ig* terje-
dő kiadványai alapján szerkesztette a szerző.

átpolitizáltsága nemegyszer rányomja a bélyegét a jogalkalmazók tevékenységére, így talán ebben az esetben is erre utalhat az „eltérő trend”. Ha megnézzük a jogerősen lezárult bírói döntések számát, akkor is azt láthatjuk, hogy ez az elmúlt hét évben 400 körüli nagyságrendben „stagnál”. Igaz, a 2015-ös évben megemelkedett ötszáz fölé (514),⁵¹ de azt is tudni kell, hogy ezen döntések 20-30%-a felmentést jelent, illetve az ítélet sok esetben nem terrorcselekmény miatt születik meg, hanem más bűncselekményekre vonatkozik, mint például okmányhamisításra, illegális fegyvertartásra.

Ha a migráció/bevándorlás és a terrorcselekmények viszonyát vizsgáljuk, akkor talán érdemes a tervezett, illetve az elkövetett terrorcselekményeken belül az etnonacionalista és szeparatista terrorcselekmények⁵² számát is megnézni.

11. ábra: Az etnonacionalista és szeparatista terrorcselekmények kapcsán elfogott személyek száma⁵³

Kijelenthető tehát, hogy miközben egyre nagyobb a „bevándorlás”, illetve a menedékkérők száma, a terrorcselekmények, illetve azon személyek száma, akik „jó okkal” ilyenek előkészítésével gyanúsíthatóak, egyértelműen csökkenő adatokat mutatnak (11. ábra). Vagy ahogy az Europol fogalmaz: „A mai napig nincs konkrét bizonyíték arra, hogy a terroristák utazásaik során rendszeresen kihasználták volna az Európába irányuló menekült-beáramlást.”⁵⁴

51 Talán nem véletlen, hogy a *TE-SAT 2016*-ban csak az utolsó három évet jelzik, mert az így emelkedő trendet jelez. Az objektivitás érdekében ezért is célszerű hosszabb távú trendeket elemezni.

52 Megjegyzendő, hogy a *TE-SAT 2016* behoz egy új megnevezést, a „dzsihadista terrorcselekményt”, de ennek adatai nemcsak az EU területén elkövetett cselekményeket tartalmazzák, hanem a közel-keleti és észak-afrikai terrorcselekményeket is. Igaz, hogy a 2014-es 4 dzsihadista terrorcselekménnyel szemben 2015-ben már 17-et követtek el, de ez az összes, az EU-ban elkövetett 211 terrorcselekménynek mindössze a 8%-a. Ezzel együtt is az összes terrorcselekmény kapcsán letartóztatott személyek közel kétharmadát, 687 főt „dzsihadistaként” tartották nyilván.

53 Az Europol *European Union Terrorism Situation and Trend Report 2009–2016* adatainak feldolgozásával készítette a szerző.

54 Europol *TE-SAT 2016*, p. 7. (A szerző fordítása.)

Európában a terrorfenyegetettség nem is igazán a „bevándorlókhoz” köthető, hanem alapvetően a „bennszülöttekhez”,⁵⁵ és csak kisebb részben a migráns háttérűekhez. Vagyis a fő gond – állítják szociológusok⁵⁶ – az identitás elvesztése. A másod- vagy harmadgenerációs migráns (azaz a bevándorlók leszármazottai, akik már valamely EU-tagállamban születtek, nőttek fel) muszlimok bizonyos hányada – amilyenek a párizsi terror elkövetői is voltak – már nem érzi sajátjának szülei, nagyszülei kultúráját,⁵⁷ de az európai társadalmak sem fogadják be őket, és gyakori tapasztalatuk a diszkrimináció. Ebben a kitaszítottságban sokan fogékonyak a szélsőséges, az internetes portálokon és egyes európai mecsetekben módszeresen hirdetett, gyűjtő hangú ideológiákra, és csatlakoznak a közel-keleti dzsihadista mozgalmakhoz. Mondhatnánk azt is, addig van szerencsénk, amíg egyfajta „terroristaként” elutaznak, és valamely közel-keleti országban élnek ki az identitászavarból fakadó frusztráltságukat. A kockázat igazán abból fakad, amikor visszajönnek szülőföldjükre.⁵⁸

De nem tekinthető mindenki potenciális terroristának, aki abból a térségből érkezik. Ezért kell a nemzetbiztonsági szerveknek jól dolgozniuk, és még jobban együttműködniük a tagállamok biztonsági szerveinek. Ugyanis amennyiben csak a hadsereggel és a rendészeti szervekkel kívánjuk feltárni és megoldani a terrorizmus által okozott kockázatokat, akkor a szabadság vagy biztonság tipikus dilemmájába kerülünk, és féltünk, hogy a biztonságunk (de legalábbis a vélt biztonságunk) érdekében a szabadságunk jelentős részéről mondunk le.

Mindenesetre látható, hogy a franciaországi és belgiumi vérengzéseknek nem igazán a bevándorlásra, sokkal inkább az integráció kérdéseire kell ráirányítaniuk a figyelmet. Az idegenellenes hangulat(keltés) éppen hogy provokál, nem pedig az integrációt segíti; sőt, ellehetetleníti azt. A kérdés igazán csak az, hogy valódi megoldásokat akarunk-e,⁵⁹ mert akkor a tényeket kell megvizsgálni a maguk komplexitásában, megkeresve a mélyebb okokat, és nem csak az okozatokra reagálni, mert amíg ezt tesszük, addig csak feladatokat oldunk meg, és nem magát a problémát.

A statisztikai adatok alapvetően nem támasztják azt a közvélekedést, hogy a globálisan jelentkező migráció és az azon belül Európát érintő migrációs nyomás objektíve növelné a terrorcselekmények számát az öreg kontinensen. Ezzel együtt a szubjektív biztonság érzékelhetően csökkent, a kérdés igazán az, hogy ez miből eredeztethető. Vélhetően számos szociológiai, szociálpszichológiai, de talán politológiai kutatás is szükséges ennek feltáráshoz. Mindenesetre az eddigi információk alapján talán kijelenthető: annak ellenére, hogy az euroatlanti közösség⁶⁰ már tizenöt éve háborút folytat,⁶¹ a közemberek információs ingerküszöbét nem igazán érték el az erre vonatkozó

55 Például Anders Behring Breivik.

56 http://hvg.hu/hvgfriss/2015.03/201503_muszlimok_dzsihadistak_es_rasszistak_europa (a letöltés ideje: 2015. 04. 02.)

57 A többség nem is tartja a vallását, nem jár mecsetbe, a rítusokat nem tartja.

58 Az ISIS által elfoglalt területek csökkenésével, a veszített csaták számával ez a trend, úgy tűnik, erősödik is.

59 Vagy megeleghszünk a politikai – rövid távú – populista megoldásokkal.

60 2001. szeptember 11. óta.

61 Neve ellenére nem igazán viselkedik közösségként, ezért sem tudja hatékonyan kezelni problémáit.

hírek, információk (amíg Ázsiában és Észak-Afrikában zajlott), csak akkor, amikor már egyes nyugat-európai államokban⁶² is eldördültek lövések, és robbantások, késelekések is történtek.

Eközben a média, az emberek tájékozódása, értékválasztása is jelentős mértékben átalakult az internet gyors, olcsó elérhetősége, a mobil- és okostelefonoknak és nem utolsósorban a média bulvárosodásának köszönhetően. Az emberek ilyen jellegű befolyásolhatósága megnövekedett, a nem megalapozott és hamis információk⁶³ is gyorsan terjednek. A közösségi hálón keresztül megosztott, sok esetben torzult információt az emberek nemritkán megbízhatóbbnak vélik,⁶⁴ mint a nehezen érthető, nem a közemberek nyelvén szóló hivatalos kommunikációt. Ez a politikai kommunikációra is rányomta a bélyegét, vagyis ahhoz, hogy az adott politikai szereplő a tömegeket befolyásolni tudja, neki is ezt a stílust, technikát (populista, demagóg) kell alkalmaznia. Jól érzékelhető volt ez az amerikai elnökválasztás folyamán is, ahol Donald Trumpra racionálisan szinte senki sem fogadott volna a jelöltállítási folyamat kezdetén, de ide sorolható a Brexit-szavazás is, amikor a racionális érvek alulmaradtak a féligazságokkal szemben. Nem véletlen, hogy a Brexit kulcsszemélyei ilyen hamar visszaléptek az EU-ból kivezető út levezénylésétől. Ez is jelzi, hogy csak a rövid távú érdekek a lényegesek, a hosszabb távú stratégia, előrettekintés már nem divat. Ezt sugallja valamennyi médiafelület, a fogyasztói társadalom, mely egyfajta identitás- és értékválságot⁶⁵ is generál.⁶⁶ Lehet, hogy rosszul ítélem meg, de mintha az érzéki észlelés kerülne egyre inkább előtérbe a szellemiség helyett, vagyis az emberek egy jelentős része egyre inkább ösztönlényként⁶⁷ ténykedik. Ez viszont felerősítheti a felettes én befolyását, és teret enged a tekintélyuralmi rendszerek kialakulásának. Mint tudjuk: „A tömegben milyen erős vágy él a tekintély után, melyet csodálni lehet, mely előtt meghajolhat, amely uralkodik rajta...”⁶⁸ Talán ezt jelzi Vlagyimir Putyin, Recep Tayyip Erdogan, Abdel-Fattáh al-Szizsi pozíciója, és még folytatható a sor... Felmerülhet a kérdés: a helyzet miatt változott a „vezetési stílusuk” vagy ők teremtettek olyan helyzetet, hogy „egyeduralkodóvá” válhassanak?

A közzélekedés alakulásában az is szerepet játszhat, hogy hogyan dolgozzák fel a fejlett nyugati társadalmak és polgáraik azt a felelősséget, amely legalább részben őket terheli a terror helyszínévé és egyben a migráció kibocsájtóvá vált országok instabillá

62 A külföldiek által Berlinben elkövetett, nem terror jellegű és politikai háttérrel nem rendelkező bűncselekményeket ismerteti Főrizs Sándor: Berlin 2014-es bűnügyi statisztikája. *Beliügyi Szemle*, 2016/6., 127–139. o.

63 „Elkerülhetetlen a hangulati befolyások irracionális elemeinek vizsgálata is.” Európai recsegés-ropogás. *HVG*, 2016. 05. 26., 11. o.

64 Sok esetben a GPS-nek is jobban hisznek az emberek, mint a saját szemüknek. Nem is beszélve a napjainkban uralkodó Pokémon Go-őrületről.

65 „Most viszont azt látják, hogy nem a szorgalmasok boldogulnak, hanem azok, akik megfelelő kapcsolatokkal rendelkeznek.” Nagy Gábor: Amerikai rémálom. *HVG*, 2016. 05. 26., 10. o.

66 „Miért nyerhet teret az a nézet, hogy »azok ott fenn« nem törődnek az emberekkel.” Európai recsegés-ropogás. *HVG*, 2016. 05. 26. 11. o.

67 Lásd például Sigmund Freud és Csikszentmihályi Mihály műveit.

68 Sigmund Freud: *Mózes*. Budapest, Európa Kiadó, 1987, 169. o.

tételében. Vagyis azok, akik felelősséget éreznek az államuk vezetése által tett,⁶⁹ illetve elmulasztott⁷⁰ intézkedések miatt, egyfajta büntudatból is megértőbben viszonyulnak a migránsokhoz. Viszont azok, akik ezt a felelősséget nem látják vagy nem akarják tudomásul venni, egyfajta kognitív disszonancia velejárójaként – én/mi jók vagyunk, nem követtünk, nem követhettünk el hibákat, bűnöket – magát a migrációt, illetve az irreguláris migránsokat tekintik a bajok forrásának. A menekülők ideális alanyai a bűnbakképzésnek, hiszen nem beszélik a nyelvünket, másként öltözködnek, más a vallásuk, más kultúrkörhöz tartoznak, tehát nem „mi vagyunk”. Az elhúzódó gazdasági válság vesztesei, illetve a gazdasági élénkülést a mindennapi életükben még mindig nem érzékelők körében viszonylag könnyen megfogán a gondolat, hogy minden bajok okozója a migráció és maga a migráns. A projekció (kivetítés) nemcsak a gazdasági fejlődés elmaradására, a munkahelyek féltésre terjed ki, de akár az Európai Unió lehetséges szétesésének is okozójává minősíthetik a migrációs folyamatban résztvevőket. Ezt a háritó mechanizmust és félelemkeltést sikeresen lovagolja meg a politikán kívül a média is.

A tömegbefolyásolást sikeresen műveli az ISIS is, az ún. hibrid hadviselés révén, mely nagyon jól kihasználja az internet felületét, a közösségi hálózatokat, a YouTube-ot és a tévék szenzációéhségét,⁷¹ így nyújtva ideológiát,⁷² „megoldást” az általában szétesett magánéletű, mentálisan instabil, sok esetben pszichésen problémákkal küzdő személyek számára,⁷³ akik elveszetteknek érzik magukat. Terrorcselekmények elkövetésével viszont végre „ők is lehetnek valakik”, megkaphatják a „15 perc hírnevüket”. Meg kell azért jegyezni, hogy az egyes elkövetők esetében vélhetően több, egy időben ható és különböző fajsúlyú ok vezethetett el a terroristává váláshoz.⁷⁴ A terrorcselekmények bemutatásával, a részletek napokig való taglalásával a média nemcsak a tömegek szubjektív biztonságérzetét rombolja, de egyenesen példát is adhat (mintakövetésre inspirál) az instabil személyiségű egyének számára. 2016 júliusában már szinte naponta olvashatunk Nyugat-Európában elkövetett terrorcselekményekről.

Visszatérve az alapkérdésre: a leegyszerűsített válasz talán az lehet, hogy a menekültek nem azért jönnek ide, hogy terrorcselekményeket kövessenek el, hanem az USA és szövetségesei teremtettek olyan helyzetet sok országban,⁷⁵ hogy a terror eluralkodhatott, instabillá vált az állam működése, és ezért kell elmenekülnie sok

69 Például: háborúk indítása, bombázások, Abu Graib...

70 Be nem avatkozás egyértelműen embertelen és emberiség elleni bűncselekmények, polgárháborúk esetében.

71 „Az Iszlám Állam távirányítóként használja a nyugati médiát...” Bihari Ádám: *A média az Iszlám Állam kinyújtott keze*, http://hvg.hu/itthon/20160728_nyugati_media_iszlam_allam_terroratamadasok

72 Egyfajta „dzsihad franchise”-ként.

73 „Az Iszlám Állam médián keresztül toborzott új katonái számára az iszlám vallás már csak egy logó, legfeljebb a zálog a túlvilági élet nagyszerűségére, ami felváltja evilági sikertelenségüket.” Bihari Ádám: *i. m.*

74 „Mindenesemény többszörösen determinált, hogy több, egy irányba ható ok következményeképpen keletkezik.” Freud: *i. m.* 165. o.

75 Természetszerűleg más tényezők együtthatása mellett.

százezer (millió) embernek a szülőföldjéről. Közülük néhányan nálunk számítanának menedékre. Ezzel együtt talán bizakodóvá tehetnek minket azon adatok, melyek globálisan és főleg az EU-ba igyekvő irreguláris migránsok származási országaiban kevesebb terrorcselekményt mutatnak, és a 2016-os, a schengeni térségbe érkező irreguláris migránsok számadatai is egyértelműen csökkenő trendet jeleznek.

Irodalomjegyzék

- Az Európába irányuló és 2015-től felgyorsult migráció tényezői, irányjai és kilátásai – A Magyar Tudományos Akadémia Migrációs Munkacsoportjának elemzése. Szerkesztette: Csuka Gyöngyi és Török Ádám. Budapest, MTA, 2015.
- Bakóczy Antal: Megismerési akadályok a terrorizmus kutatásában. *Belügyi Szemle*, 2015/7–8., 88–105. o.
- Balla József: Biztonság növelése a határforgalom-ellenőrzésben. *Határrendészeti Tanulmányok*, 2010., VII. évfolyam, 1. szám, 97–105. o.
- Balla József: A biometria megjelenése a szabadság, a biztonság és a jog szolgálatában. *Rendvédelem*, II. évf., 2013/4., 4–20. o.
- Bihari Ádám: *A média az Iszlám Állam kinyújtott keze*, http://hvg.hu/itthon/20160728_nyugati_media_iszlam_allam_terroratadasok#utm_source=hvg_daily&utm_medium=email&utm_campaign=newsletter2016_07_28&type-id=HvgDaily&user-id=725E1A71&utm_content=top
- Csikszentmihályi Mihály: *A fejlődés útjai – A harmadik évezred pszichológiája*. Budapest, Nyitott Könyvműhely, 2007.
- Fórizs Sándor: Tragédia az államhatáron. *Hadtudomány*, XXIV. évfolyam 2014/1. (elektronikus szám), 185–194. o., http://mhtt.eu/hadtudomany/2014/2014_elektronikus/14_FORIZS.pdf
- Fórizs Sándor: Az idegenrendészet problémái 1947-ben. *Magyar Rendészet*, XIV. évfolyam, 2014/4. szám, 53–64. o.
- Fórizs Sándor: Berlin 2014-es bűnügyi statisztikája. *Belügyi Szemle*, 2016/6., 127–139. o.
- Fórizs Sándor: Menekültügyi válsághelyzet 1947-ben. *Belügyi Szemle*, 2015/2., 149–163. o.
- Sigmund Freud: *Mózes*. Budapest, Európa Kiadó, 1987.
- Görbe Attiláné Dr. Zán Krisztina: *Migráció – előítélet – idegenellenesség. (Előítélet-kutatás a belügyi ágazatban.)* Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2014.
- Hautzinger Z. – Hegedűs J. – Klenner Z.: *A migráció elmélete*. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2014.
- Korinek László: A terrorizmus. *Belügyi Szemle*, 2015/7–8., 7–38. o.
- Kovács Gábor: *A határrendészetben ható törvényszerűségek és elvek érvényesülése az illegális migráció elleni küzdelemben*. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Modernkori veszélyek rendészeti aspektusai. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, XVI., 2015.
- Kovács Gábor: *A Magyar Rendőrség szerepvállalása hazánk határbiztonságában és a schengeni külső határok ellenőrzésében*. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): *Migráció és rendészet*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Migrációs Tagozat, 2015.
- Magyarországot érintő nemzetközi migráció*. Szerk.: Rédei Mária. Budapest, MK KBH, 2006.
- Migrációs tendenciák napjainkban*. Szerkesztette: Tarrósy István – Glied Viktor – Vörös Zoltán. Pécs, IDResearch Kft./Publikon Kiadó, 2014.
- Nagy Gábor: Amerikai rémálom. *HVG*, 2016. 05. 26., 10. o.
- Ritecz György: Menekülők és a terror viszonya. *Migráció és Társadalom*, 2015/1., 112–120. o.

A terrorizmus és a migráció viszonya a számok alapján

Ritecz György – Sallai János: *A migráció trendjei, okai és kezelésének lehetősége*. Budaörs, Hanns Seidel Alapítvány, 2015.

Ritecz György: *A tömeges migráció és/vagy népvándorlás ürügyén – A kialakult tömeges migráció katalizátorai*. In: Deák József – Gaál Gyula – Sallai János (szerk.): *A toll sokszor erősebb, mint a kard*. Budapest, NKE Szolgáltató Nonprofit Kft., 2016.

Sallai János: *A globalizáció rendészeti kihívásai*, www.pecshor.hu/periodika/XIV/sallai.pdf

Tálas Péter: A terrorfenyegetettségéről a számok tükrében. *Nemzet és Biztonság*, 2011. szeptember, 83–92. o.

Zsigovits László: Modernkori veszélyek és rendvédelmi robotok. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, XVI. szám, Pécs, 2015.

www.europol.europa.eu/latest_publications/37

<http://frontex.europa.eu/publications/>

www.start.umd.edu/data-tools/global-terrorism-database-gtd

www.unhcr.org/statistics

www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates15.shtml

www.police.hu/a-rendorsegrol/statisztikak/hatarrendeszet

